

**Utbildningsnämndens
handlingsplan mot
våldsbejakande
extremism
2026 - 2027**

stockholm.se

Inledning 2

Utbildningsnämndens verksamhet i arbetet mot våldsbejakande extremism 3

Främja skolnärvaro och att elever fullföljer skolgång 3

Bygga tillitsfulla relationer mellan elever och skolpersonal och bemötande 3

Erbjuda goda ämneskunskaper – källkritik och källtillit 3

Främja demokratiska värderingar och arbeta utifrån demokratiska processer 4

En trygg skolmiljö 4

Ett normmedvetet förhållningssätt 4

Utveckla samverkan i befintliga samverkansstrukturer 5

Lokal lägesbild 5

Källor 5

Analys 10

Utbildningsnämndens aktiviteter kopplat till våldsbejakande extremism 12

Inledning

Stadens arbete fokuserar huvudsakligen på tre våldsbejakande extremistmiljöer: den högerextremistiska, den vänsterextremistiska och den islamistiska miljön. Stadens fokus på dessa miljöer grundar sig i Säkerhetspolisens bedömning att det inom dem finns individer och grupper som anser det legitimt att begå brott i syfte att förändra den rådande samhällsordningen i Sverige. De utgör ett hot mot demokratin och individers möjligheter att utöva sina demokratiska fri- och rättigheter.¹

Arbetet innefattar även ett förebyggande arbete mot ensamagerande gärningspersoner. Dessa personer är inte med i en grupp eller organisation, utan agerar på egen hand utifrån en extremistmiljös ideologi. Säkerhetspolisen gör bedömningen att ensamagerande gärningspersoner som motiveras av våldsbejakande islamistisk extremism eller våldsbejakande högerextremism utgör ett av de främsta attentatshoten.

Säkerhetspolisen bedömer att åldern på dem som radikaliseras online sjunker och myndigheten hanterar i dag ärenden som rör barn som ännu inte har nått tonåren. Den första kontakten sker ofta genom sociala medier och förs därefter vidare till mer slutna och avgränsade forum där mer radikala aktörer är verksamma. Unga personer har ofta ett begränsat konsekvenstänkande och när en radikaliseringsprocess väl inleds kan starka övertygelser utvecklas på kort tid. Ofta är det våldsanvändandet som primärt fascinerar.²

Stadens struktur för arbetet mot våldsbejakande extremism utgår från riktlinjer som beslutats av kommunfullmäktige. Alla stadsdelsnämnder samt fem särskilt berörda faktnämnder; social-, arbetsmarknads-, idrotts-, kultur- och utbildningsnämnden har handlingsplaner. Syftet med handlingsplanerna är att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och struktur för arbetet med att förebygga och motverka våldsbejakande extremism på lokal nivå.

I handlingsplanerna finns lokala lägesbilder som närmare beskriver de lokala förutsättningarna och utmaningarna.

Läs mer om stadens arbete på intranätet under *Våldsbejakande extremism*. Här finns också stöd och utbildningar för stadens medarbetare samlat.

¹ Säkerhetspolisen (2023). *Våldsbejakande extremism*. [Våldsbejakande extremism - Säkerhetspolisen \(sakerhetspolisen.se\)](https://sakerhetspolisen.se) [2023-08-30]

² [Säkerhetspolisen 2024-2025](#), s. 18

Utbildningsnämndens verksamhet i arbetet mot våldsbejakande extremism

Utbildningsnämnden ansvarar för drift och utveckling av kommunal verksamhet inom förskoleklass, grundskola, fritidshem, anpassad grundskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. Läroplanerna utgör grunden för skolans arbete med att motverka våldsbejakande extremism genom sitt tydliga fokus på arbetet med demokrati, värdegrund och mänskliga rättigheter.

Skolans roll i det främjande och förebyggande arbete för att motverka våldsbejakande extremism är främst att:

Främja skolnärvaro och att elever fullföljer skolgång

Att klara skolan med godkända betyg är en av de starkaste skyddsfaktorerna för att barn och unga ska få goda uppväxtvillkor och i förlängningen få ett tryggt liv.

Bygga tillitsfulla relationer mellan elever och skolpersonal och bemötande

För att elever ska vända sig till skolpersonal och vuxna för att prata om eget mående, söka stöd och hjälp eller berätta att de känner oro för en klasskamrat, är det viktigt att skolpersonal har byggt tillitsfulla relationer och är tränade för att ställa frågor, lyssna och ge ett bra bemötande.

I materialet *Svåra frågor för klassrummet* (Forum för levande historia) lyfts vikten av hur skolpersonal och andra vuxna bemöter barn och unga när de uttrycker antidemokratiska åsikter. Antidemokratiska synsätt, liksom åsikter i allmänhet, är ofta svåra att förändra genom konfrontation eller debatt. Snarare riskerar sådana metoder att cementera åsikterna.³

Rädda Barnens stödmaterial *Växa upp utan hat* ger vägledning till skolpersonal och andra vuxna inför samtal och bemötande när barn och unga uttrycker exempelvis hat, extremism och rasism.⁴

Erbjuda goda ämneskunskaper – källkritik och källtillit

Goda ämneskunskaper och källkritisk förmåga är förutsättningar för att elever ska kunna utveckla en nyanserad världsbild, vilken är motsatsen till extremismens svartvita sätt att uppfatta tillvaron. Det är viktigt att elever tränas i att hantera åsiktsskillnader genom fri och konstruktiv diskussion.⁵

³ Svåra frågor i klassrummet, Forum för levande historia. [Läroplaner: Svåra frågor i klassrummet - Forum för levande historia](#)

⁴ *Växa upp utan hat*, Rädda Barnen. [Rädda Barnens material om extremism och radikaliserings \(raddabarnen.se\)](#)

⁵ *Svåra frågor i klassrummet*, Forum för levande historia (2020), sidan 14.

<https://www.levandehistoria.se/material/svara-fragor-i-klassrummet-lararhandledning>

Främja demokratiska värderingar och arbeta utifrån demokratiska processer

En del i skolans uppdrag är att främja demokratiska värderingar och processer. Skolan är ingen värdenneutral plats. Lärare har till uppgift att skapa ett tryggt samtalsklimat i klassrummet och ge möjlighet att lyfta kontroversiella frågor som kan väcka känslor och skapa spänning i klassrummet. Arbetet med att främja demokratiska värderingar sker på skolan genom dialog och samtal men också genom att undervisning, litteraturläsning, film, teaterföreläsningar, studiebesök och resor såväl inom som utanför landet.

Skolverket har tillsammans med Forum för levande historia tagit fram *Demokratistegen*, en modell som ska ge stöd till hur skolor kan arbeta systematiskt med frågor om demokrati och mänskliga rättigheter.⁶ Forum för levande historia har även tagit fram en resursbank, som ska ge stöd till skolor i deras arbete med demokratiska värderingar.⁷

En trygg skolmiljö

Alla skolor ska arbeta för trygghet och studiero samt arbeta främjande och förebyggande mot kränkningar och diskriminering. En plan för det förebyggande arbetet mot kränkningar, trakasserier och diskriminering ska göras årligen och utgå från en kartläggning av skolans behov och identifierade risker. Det är viktigt att skolorna i detta arbete är uppmärksamma på signaler om förekomsten av våldsbejakande extremism.

I staden arbetar ett femtiotal skolor med lektionsprogrammen *Mentorer i våldsprevention* (MVP) och *Tåget*. En av strategierna i lektionsprogrammen är att elever och personal tränas på att vara aktiva åskådare, att ingripa och hjälpa till före-under-efter en händelse. Denna kunskap och träning ger elever ett viktigt stöd om en klasskamrat eller vän delar information som tyder på psykiskt dåligt mående, oro för radikaliserings eller risk för att begå en våldshandling.

Ett normmedvetet förhållningssätt

I läroplanen framhålls att skolpersonal ska ha ett normmedvetet förhållningssätt med syfte att eleverna ska uppleva att de bli respekterade och inkluderade. Normmedvetet förhållningssätt är tänkt som metod och verktyg för att minska risken att elever utsätts för kränkningar och diskriminering. Att bli utsatt för kränkningar eller diskriminering under skoltiden påverkar ofta även det framtida måendet. Mobbning och trakasserier samt andra former av social utestängning kan leda till isolering och marginalisering, vilket i sin tur föder känslor av desperation och frustration.⁸

Utbildningsförvaltningen har under många år erbjudit skolor stöd i form av extra utvecklingsmedel, vägledning och rådgivning för att stärka värdegrundsarbetet, bland annat genom insatser inom normkritik och våldsprevention. Detta i syfte att motverka rasism, antisemitism och våldsbejakande extremism. I mars 2026 lanserades *Diplomutbildning mot*

⁶ [Demokratistegen - Skolverket](#) En modell som ger stöd i arbetet med frågor om demokrati och mänskliga rättigheter.

⁷ [Resursbank - Forum för levande historia](#)

⁸ Rampage (Newman 2004), Samhället mot skolattacker, sid 55.

rasism och Diplomutbildning för hbtqi-personers rättigheter.⁹ Ett par skolor och avdelningar på förvaltningen kommer att pilottesta diplomutbildningarna under läsåret 2026/2027. Planen är att alla skolor ska ha genomfört diplomutbildningarna inom de närmaste åren.

Utveckla samverkan i befintliga samverkansstrukturer

I arbetet mot våldsbejakande extremism arbetar förvaltning och skola i de befintliga samverkansstrukturer som finns, såsom samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF), samverkansöverenskommelser och andra samverkansformer. Samarbetet mellan skola, stadsdelsförvaltning, polis och andra myndigheter ska fortsätta att utvecklas och fördjupas för att säkerställa att de elever som behöver stöd fångas upp samt motverka bland annat radikaliserings- och våldsbejakande extremism miljöer eller kriminalitet.

Personal på utbildningsförvaltningen, rektorer och övrig skolpersonal deltar i arbetet med att ta fram lokala lägesbilder och utveckla samarbetet som finns beskrivet i de överenskommelser som finns med stadsdelsförvaltningar, Polisregion Stockholm och Region Stockholm.

Förvaltningen har en trygghets- och säkerhetsgrupp som regelbundet träffas. Gruppen delar lägesbilder och utvecklar samarbetet inom förvaltningen och mellan olika funktioner utvecklas stödet till chefer, rektorer och skolor. Förvaltningen deltar även på de veckovisa mötena som leds av säkerhetsavdelningen på stadsledningskontoret, där lägesbilder delas mellan stadens alla förvaltningar och bolag.

Lokal lägesbild

I lägesbilden görs en analys av våldsbejakande extremism i relation till utbildningsnämndens verksamhet, problemens karaktär och under vilka förhållanden de uppstår. Lägesbilden utgör ett underlag för att välja och planera åtgärder samt att visa på vilka problemområden som kräver insatser.

Källor

Underlag för den lokala lägesbilden har inhämtats från:

- Stockholms stads enkät avseende våldsbejakande extremism riktad till alla kommunala skolor.
- IA incidentrapportering under 2025 fram till mars 2026.
- Stockholms stads blanketter för oidentifierade information kring våldsbejakande extremism perioden 2025 fram mars 2026.
- Samtal och dialog med skolpersonal på stadens skolor och chefer på förvaltningen.
- SISAB:s klottersammanställning med rasistiskt, våldsbejakande och stötande klotter 2025.

⁹ [Nya diplomutbildningar i arbetet med mänskliga rättigheter](#) Intranätet Stockholms stad

Stockholms stads enkät avseende våldsbejakande extremism

Enligt beslut från kommunfullmäktige ska enkäten göras vartannat år. Den senaste enkätundersökningen genomfördes i februari 2026 och hade en mycket hög svarsfrekvens.¹⁰

Grundskola och anpassad grundskola

En fjärdedel av de 114 skolorna som svarade på enkäten rapporterar att de har haft någon typ av händelse kopplat till våldsbejakande extremism det senaste året. Det är främst skadegörelse, hot och kränkningar, affischering och att personer uttryckt våldsbejakande extremistiska åsikter som rapporteras in. Händelserna har innefattat både verbala och visuella uttryck, såsom rasistiska kommentarer, nazistiska hälsningar, sånger, klistermärken och symboler på kläder samt klotter på skolans inredning och material. Händelserna inträffar på olika platser i skolan, såsom korridorer, klassrum, toaletter, skolgård och elevskåp. Händelserna har lett till samtal med berörda elever och samverkan med vårdnadshavare och andra kontakter inom staden och myndigheter. Det framkommer i enkäten att det finns en oro för att elever ska påverkas negativt av de rasistiska och antisemitiska uttrycken i och utanför skolmiljön.

Många skolor uppger att de har god samverkan och stöd från förvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och polisen när det finns behov. Fler skolor lyfter samverkans forumet SSPF.

De flesta skolor uppger att de endast haft en händelse under det senaste året. Cirka femton skolor har rapporterat mellan två och femton händelser under perioden. Händelserna har främst inträffat inom högstadiesamverkan men det förekommer även rapportering från mellanstadiet. Ett par skolor uppger att vårdnadshavare/anhörig har tagit kontakt med skolan kring oro för radikaliserings. I undersökningen framkommer det att händelser kopplat till våldsbejakande extremism oftast är en så kallad ”sällan händelse”.

Nästan alla rapporterade händelser kopplas till den våldsbejakande högerextremistiska miljön. Ett par händelser är kopplade till ensamagerande individer och även där utgör händelserna skadegörelser, hot och kränkningar samt personer som uttryckt våldsbejakande extremistiska åsikter. Några händelser är kopplade till de övriga extremismmiljöerna som staden fokuserar på.

Skolorna uppger att de agerar och följer stadens rutiner kring våldsbejakande extremism genom att göra orosanmälningar, polisanmälningar samt anmäla i stadens incidentrapporteringssystem. Alla skolor uppgav att skolledningen känner till att förvaltningen har en samordnare mot våldsbejakande extremism. Enkäten visade dock att medarbetarnas kännedom om detta var begränsad. Flera skolor uppgav att medarbetare i första hand vänder sig till skolledningen och elevhälsoteamet, som bedöms ha den kompetens som krävs för att ge vägledning i frågor som rör våldsbejakande extremism.

¹⁰ Grundskolor och anpassade grundskolor 114 svar och gymnasieskolor och anpassade gymnasieskolor 25 svar.

Ungefär 75 procent av grundskolorna känner till stadens grundutbildning våldsbejakande extremism och färre än hälften har kunskap om fördjupningsutbildningen med inriktning på högerextremism.

Enkäten innehåller frågor där den egna och medarbetarnas kunskapsnivå bedöms på en skala från 1 till 5, där 1 motsvarar ingen kunskap och 5 mycket goda kunskaper. Skolledarna inom grundskola och anpassad grundskola bedömer att deras kunskapsnivå ligger på 3,42 och medarbetarnas kunskapsnivå ligger på 2,99.

En tredjedel av skolorna uppger att de främst önskar stöd gällande kunskapshöjning, omvärldsspaning och praktiskt stöd för att utveckla arbetet mot våldsbejakande extremism.

Skolorna lämnar flera förslag på hur arbetet kan utvecklas. Exempel som lyfts är att aktualisera området vid läsårsstart, ta upp frågorna på APT-möten, inkludera dem i introduktionsmaterial för nyanställda samt erbjuda utbildningsinsatser. Det föreslås även att arbetet integreras i det systematiska arbetet med hot, våld och krisberedskap. Flera skolor uppger att det finns god tillgång till stöd från förvaltningen och andra funktioner inom staden vid behov. Samtidigt framhåller några skolor att det är många olika områden, vilket kan göra det svårt att få en samlad överblick och att planera och prioritera arbetet på ett ändamålsenligt sätt.

Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

Drygt en tredjedel av de 24 skolor som genomfört enkäten rapporterar att de har haft någon typ av händelse kopplat till våldsbejakande extremism det senaste året. Endast en skola uppger att de haft fler än en händelse.

Mest framträdande är skadegörelse, person som burit symbol eller som uttryckt våldsbejakande extremistiska åsikter. Ett antal av händelserna uppges ha skett via klasschatt, klassteamet eller aktivitet på dator. De flesta händelserna är kopplade till den våldsbejakande högerextremistiska miljön, några är kopplade till de övriga miljöerna. Enbart ett mindre antal händelser är kopplade till ensamagerande.

Gymnasieskolorna uppger att de agerar vid oro. Skolorna gör oftast en polisanmälan, i vissa fall görs även en orosanmälan till socialtjänsten. Få rapporterar in händelsen via stadens incidentrapporteringssystem. Skolorna uppger dock att de har mycket god kännedom om hur de ska agera och anmäla. Alla skolor utom en har kunskap om att förvaltningen har en samordnare mot våldsbejakande extremism. Kännedom bland medarbetarna är lägre att förvaltningen har en samordnare mot våldsbejakande extremism.

Kännedomen om stadens digitala grund- och fördjupningsutbildningar om våldsbejakande extremism är låg. Drygt hälften av skolorna uppger att de känner till grundutbildningen, medan knappt en tredjedel har kännedom om fördjupningsutbildningen med inriktning på högerextremism.

Enkäten innehåller frågor där den egna och medarbetarnas kunskapsnivå bedöms på en skala från 1 till 5, där 1 motsvarar ingen kunskap och 5 mycket goda kunskaper.

Skolledarna på gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan bedömer att deras kunskapsnivå ligger på 3,56 och medarbetarnas kunskapsnivå ligger på 3,20. En majoritet av skolorna efterfrågar stöd främst gällande kunskapshöjning, omvärldsspaning och praktiskt stöd/bollplank för att utveckla arbetet mot våldsbejakande extremism.

I enkäten beskriver skolorna hur arbetet mot våldsbejakande extremism kan utvecklas och integreras i skolans befintliga systematiska arbete. Flera skolor lyfter exempelvis årshjulet för APT, arbetet i elevhälsoteamet, introduktion av nyanställda, arbetet med hot, våld och pågående dödligt våld (PDV) samt kunskapshöjande insatser under kompetensutvecklingsdagar.

Sammanfattningsvis uttrycker gymnasieskolorna en övervägande positiv inställning till stadens arbete mot våldsbejakande extremism, där det framkommer att skolledning och elevhälsoteam har goda kunskaper och kunskap om rutiner för rapportering. Det finns behov av att öka kunskapen bland övrig personal samt önskemål om att säkerställa att alla känner till rutinerna. Generellt upplevs stödet som bra och arbetet som stabilt.

IA incidentrapportering och blankett för avidentifierad information under 2025 och fram till mars 2026

Antalet inrapporterade händelser till förvaltningen med oro för våldsbejakande extremism har ökat med 120 procent sedan april 2024.¹¹ Under 2025 hade förvaltningen 85 händelser. Under de första tre månaderna på 2026 har det skett en markant ökning av händelser, totalt har 48 händelser inkommit till förvaltningen. 133 händelser har rapporterats in under hela perioden.

Förvaltningen har bedömt att tio av dessa händelser är av mer allvarlig karaktär. I ett antal händelser har skolor och förvaltning samverkat och tagit stöd från Center mot våldsbejakande extremism och Redex (polisens och säkerhetspolisens arbetsgrupp mot extremism). Utöver detta har många ärenden hanterats i samverkan med stadsdelsförvaltningar, Polismyndigheten, samordnare mot våldsbejakande extremism vid socialförvaltningen samt stadsledningskontoret.

Flest rapporterade händelser sker på skolor som ligger i stadsdelsförvaltningarna Bromma, Enskede-Årsta-Vantör (EÅV), Hägersten-Älvsjö, Norra innerstaden och Södermalm. Under 2026 har skolorna i Bromma och EÅV rapporterat färre händelser. Antalet rapporterade händelser har däremot ökat från november 2025 och framåt vid skolor i Farsta samt vid skolor på Kungsholmen under den första delen av 2026. Under perioden har förvaltningen fått in få anmälningar från skolor i Hässelby-Vällingby, Järva, Skarpnäck och Skärholmen. Merparten av de rapporterade händelserna avser grundskolor.

Många av händelserna som rapporterats in gäller skadegörelse och klotter, så som hakkors på toaletter, i korridorer, bänkar, omklädningsrum, på elevskåp, i skolböcker, på mappar och

¹¹ 60 händelser/ärenden 2023 och fram till mars 2024.

utomhus på dörrar, stuprör och närliggande elskåp.¹² Det har även inkommit klotter av rasistisk karaktär.

När förvaltningens samordnare och jurist med kunskaper om våldsbejakande extremism kontaktar skolor om händelser där elever klottrat hakkors på exempelvis böcker, mappar eller bänk uppger skolpersonal att elever ofta säger att de ångrar sig, ber om ursäkt, säger att det inte var meningen eller att de bara ville vara roliga. Förvaltningens upplevelse är att skolorna har kunskap om att dokumentera (fotografera) klottret och skyndsamt ta bort det.

Under 2025 rapporterades det fler händelser där det fanns oro för skolskjutningar. Färre skolor har tagit kontakt kring oro för skolskjutningar i början av 2026 jämfört med 2025.

Sedan mars 2025 har händelser där skadegörelse skett med klistermärken rapporterats. Det vanligaste är att klistermärken sätts upp på skolbyggnader samt runt skolor på nätter och helger. Vid ett fåtal händelser har klistermärken hittats inomhus. Klistermärkena som sätts upp gör reklam för två högerextremistiska grupper.

Vid ett par händelser har det förekommit hot, rasistiskt våld och extremism på Teamschattar mellan elever. Förvaltningen har därför initierat ett arbete för att hitta nya tekniska lösningar, så kallad ”övervakade chattar”. Detta som en lösning för att elever inte ska riskeras att utsättas i skolan eller när de använder sina digitala enheter.

I ett antal händelser är det elever som söker upp skolpersonal för att rapportera oro kring andra elever som uttrycker hat, extremism eller gör andra saker som skapar oro.

Under perioden har ett par händelser berört oro för att personal sprider antisemitism eller rasistiska åsikter i undervisning eller på sociala medier. I dessa fall har HR-enheten kopplats in och i något fall har jurister på förvaltningen och stadsledningskontoret kopplats in.

Skolor söker oftast stöd från förvaltningen kring hur de bäst ska samtala med elever som gör rasistiska, antisemitiska uttalanden eller glorifierar nazism och Hitler. Förvaltningen har god möjlighet att ge stöd vid dessa situationer. Skolor tar även stöd och råd av polisen vid händelser.

Sedan april 2025 har förvaltningen som rutin att tipsa polisen om skadegörelse (klotter och klistermärken) på skolbyggnader. Förvaltningen har informerat om den nya lagstiftningen som innebär att skolor efter den 1 juli 2025 i större utsträckning ska polisanmäla brott. I den oidentifierade informationen och i kommunikationen med skolorna lämnar förvaltningen vägledning och stöd om lagens innebörd samt om de överväganden som kan tala emot att göra en polisanmälan.

¹² 39 händelser 2025 och 20 händelser mellan januari och mars 2026 kring skadegörelse och klotter av hakkors.

Förvaltningen ger, utöver stöd i hur skolor kan bemöta och samtala med elever som uttrycker hat, rasism eller extremism, även hjälp med att fylla i stadens blankett för avidentifierad information. Eftersom händelser som rör våldsbejakande extremism är relativt ovanliga i många skolor finns det ibland bristande kännedom om att den avidentifierade blanketten ska användas.

SISAB:s klottersammanställning för 2025 – Rasistiskt, våldsbejakande och stötande klotter

SISAB uppger att klotter utomhus har tagits bort vid 32 tillfällen under 2025 på stadens kommunala skolor. Av dessa har 24 skolor drabbats vid ett enskilt tillfälle, medan ett mindre antal skolor utsatts vid upprepade tillfällen. De flesta fallen har inträffat vid skolor i söderort (EÅV, Farsta och Hägersten-Älvsjö) samt på Södermalm och omfattar totalt 27 tillfällen. Utbildningsförvaltningen har haft kontakt med de berörda skolorna och stadsdelsförvaltningarna vid upprepat klotter för att analysera situationen och identifiera lämpliga åtgärder.

Analys

Enkätsvaren, inkomna IA-anmälningar och blanketter för avidentifierad information ger sammantaget en samstämmig lägesbild av vilka former av våldsbejakande extremism och vilka typer av händelser som har förekommit under perioden.

Ökningen med 120 procent av antalet anmälda händelser kan ha flera orsaker. En möjlig förklaring är genomförda utbildningsinsatser under de senaste åren, vilket kan ha ökat kännedomen om stadens rutiner och om det stöd som förvaltningen och staden erbjuder i ärenden som rör oro för våldsbejakande extremism. En annan möjlig förklaring är en faktisk ökning av händelser, såsom klotter med hakkors, spridning av klistermärken från högerextremistiska rörelser samt rasistiska och antisemitiska uttalanden från elever. Nästan samtliga rapporterade händelser, både i enkäten och i incidentrapporteringen, avser oro kopplad till den våldsbejakande högerextremistiska miljön. Majoriteten av händelserna har inträffat i stadens grundskolor.

Enkät svar och kontakter med skolledare visar att arbetet med utbildning behöver fortsätta och att stadens rutin för hantering av våldsbejakande extremism behöver göras mer känd. Kännedomen om stadens grund- och fördjupningsutbildningar inom området är relativt låg. Samtidigt uppger nästan alla skolledare att de känner till att förvaltningen har en samordnare mot våldsbejakande extremism, vilket utgör en god grund för det fortsatta arbetet.

Det finns behov av att analysera varför få händelser rapporteras från skolor i vissa stadsdelsområden, främst Hässelby-Vällingby, Järva, Skarpnäck och Skärholmen.

Under 2025 rapporterades det fler händelser där det fanns oro för skolskjutningar. Detta återspeglades också i ett ökat intresse från skolorna att genomföra övningar i regi av förvaltningens säkerhetsfunktion inom ramen för det så kallade pågående dödligt våld, PDV konceptet. Färre skolor har tagit kontakt kring oro för skolskjutningar i början av 2026

jämfört med 2025. Samma sak gäller intresse för genomförande av övningar. Minskningen bedöms sannolikt ha samband med att oron ökade kraftigt i samband med och efter skolskjutningen i Örebro i februari 2024.

Vid ett antal ärenden har det funnits behov av stöd från HR-enheten och jurister. Även om dessa ärenden varit relativt få, visar de att medarbetare som arbetar med HR-frågor och juridik kan ha behov av fördjupade kunskaper inom antisemitism, rasism, yttrandefrihet och våldsbejakande extremism. Förvaltningens bedömning är att dessa yrkesgrupper bör inkluderas i framtida utbildningsinsatser för att säkerställa att de kan ge ändamålsenligt stöd vid kommande händelser.

I flera ärenden framgår att elever ofta vänder sig till vuxna när de känner oro för en kamrat eller för sådant de sett eller hört via digitala enheter eller sociala medier. Många skolor arbetar aktivt med att stärka elever och personal i rollen som aktiv åskådare inom det våldspreventiva arbetet. Vissa skolor använder även begrepp som civilkurage och mod i undervisningen. Vid analyser av allvarliga händelser, både i Sverige och internationellt, framkommer det ofta att varningssignaler förekommit i förväg. Det understryker vikten av att skolor fortsätter utveckla våldspreventiva arbetssätt, där kunskap om aktiv åskådare är en central del.

Det våldspreventiva arbetet omfattar även strukturerade insatser för att säkerställa att varje elev har tillgång till en trygg vuxen. Detta följs upp genom bland annat hälsoenkäter, hälsosamtal och lokala enkäter. I arbetet mot våldsbejakande extremism är det centralt att föra dialog med den elev som oro föreligger kring. Som metod används därför att identifiera vilken vuxen på skolan eleven har en etablerad tillitsfull relation med inför sådana samtal. Detta gör det fortsatt viktigt att utveckla våldspreventiva metoder i stadens skolor.

Under perioden rapporterades 59 händelser som rörde skadegörelse och klotter med hakkors. Ofta är det oklart vem som utfört klottret, exempelvis på toaletter, i korridorer eller grupprum. I vissa fall har hakkors förekommit i läroböcker, på elevmappar eller på bänkar. När skolpersonal har haft samtal med kända elever framkommer ofta att eleven uppger att de inte kände till att spridning av hakkors är brottsligt eller att handlingen uppfattades som ett skämt. Förvaltningen bedömer att det finns behov av kunskapshöjande insatser om vad som är brottsligt, var gränserna går för yttrandefrihet, vad hets mot folkgrupp innebär samt vad det innebär att sprida nazistiska symboler. Det finns även en uttalad oro bland skolor för att rasistiska och antisemitiska uttryck kan påverka elever negativt, både i och utanför skolmiljön. Händelser med hakkors bör därför inte bagatelliseras.

I kontakterna med skolor framkommer även osäkerhet kring vilka händelser som ska polisanmälas. Förvaltningen kommer därför att fortsätta informera om lagändringen som trädde i kraft den 1 juli 2025. Lagen innebär att rektor ska polisanmäla misstänkta brott som begåtts av elever, om det inte finns övervägande skäl som talar emot en anmälan.

Utbildningsnämndens aktiviteter kopplat till våldsbejakande extremism

Med utgångspunkt i den lokala lägesbilden kommer följande insatser och aktiviteter genomföras. Aktiviteterna som listas är både sådana som genomförs internt och externt samt i samverkan med andra myndigheter, organisationer och föreningar.

Utbildningsnämndens aktiviteter:

Aktivitet	När	Vem	Uppföljning
Arbetet med att implementera våldspreventiva lektioner (exempelvis MVP och Tåget) ska fortsätta på stadens skolor där aktiv åskådare och kartläggning av trygg vuxen ingår.	2026 – 2027	Samordnare och handläggare våldsprevention	Verksamhetsberättelser
All personal på skolorna ska om det upptäcker eller uppmärksammar tecken på våldsbejakande extremism agera och använda Stockholms stads VBE-rutiner vid oro eller händelse. Vid oro för elev ska alltid en orosanmälan till socialtjänsten göras. Vid brott ska händelsen polisanmälas.	2026 – 2027	Rektor med stöd av grund- och gymnasiechef och förvaltningens VBE samordnare	Verksamhetsberättelse
Uppdatera, säkerställa att årskursindelad stödmaterial till skolor kring förebyggande arbetet för att motverka våldbejakande extremism, rasism och antisemitism är aktuellt och uppdaterat. Sprida stödmaterialet till skolorna. Arbeta för att stödet finns tillgängligt på sikt digitalt.	2026 - 2027	VBE Samordnare	Verksamhetsberättelse
Säkerställa att skolor och personal som uppger att de saknar kunskaper om stadens och förvaltningens arbete för att motverka våldsbejakande extremism får information och ökade kunskaper. Göra analys kring varför vissa skolor i vissa stadsdelsförvaltningar har få rapporterade händelser.	2026 - 2027	Grundskole- och gymnasiechefer i samverkan med förvaltningens samordnare VBE och rektorer	Verksamhetsberättelse
Fortsätta utveckla och implementera våldsprevention på stadens skolor i samverkan mellan skolor, stadsdelsförvaltningar och polis. (exempelvis Mentorerna i våldsprevention, MVP och Tåget)	2026 - 2027	VBE samordnare Handläggare våldsprevention	Verksamhetsberättelse

<p>Uppdatera aktivitetsplan i arbetet mot antisemitismen.</p> <p>Utbildningsförvaltningen planerar för att framåt få in arbetet mot antisemitism i stadens ordinarie styrning och uppföljningssystem (verksamhetsplan, tertialrapport och verksamhetsberättelse)</p>	2026 - 2027	VBE samordnare	
<p>Erbjuda grundläggande- och fördjupningsutbildningar i egen regi eller i samverkan med externa samarbetspartners.</p> <p>Se till att i utbildningar få med kunskapshöjande inslag kring yttrandefrihet, hets mot folkgrupp, spridande av exempelvis hakkors, vad är brottsligt, var går gränsen? ...</p>	2026 - 2027	VBE samordnare	Verksamhetsberättelse
<p>Bjuda in yrkesgrupper på HR-enheten och jurister till förvaltningens och stadens fördjupningsutbildningar om antisemitism, rasism och extremism.</p>	2026 - 2027	VBE samordnare	Verksamhetsberättelse
<p>Erbjuda studieresor för rektorer, lärare, skolpersonal och elever till Polen, Berlin och Oslo. Syftet med studieresorna är för att öka kunskaperna om Förintelsen, antisemitismens historia och nutida uttryck, rasism och extremism. Arbetet sker i samverkan med bland annat SKMA, Voksenåsen, Utöya, Stiftelsen 10 august, Judiska ungdomsförbundet och andra organisationer.</p>	2026 – 2027	<p>Förvaltningsledningen</p> <p>VBE samordnare</p> <p>Jurist på grundskoleavdelningen</p> <p>Handläggare på mediateket</p>	Verksamhetsberättelse
<p>Erbjudande om fördjupade föreläsningar och workshops med fokus på kontroversiella frågor och självledarskap för hela skolor. Arbetet sker med Raoul Wallenberg Academy</p>	2026 - 2027	VBE samordnare	Verksamhetsberättelse
<p>Informera skolor kring stadens digitala grundutbildning och fördjupningsutbildning med fokus på våldsbejakande högerextremism. Relevant personal genomför utbildningarna. Utbildningarna ligger på stadens utbildningsportalen.</p>	2026 - 2027	VBE samordnare	Verksamhetsberättelse

Erbjuda kompetenshöjande utbildningar och stöd om att undervisa exempelvis källkritik och källtillit, nätetik, sanningsbegreppet, memes och bilders makt. (Mediateket)	2026 - 2027	Mediateket på utbildningsförvaltningen	Verksamhetsberättelse
Skolor och avdelningar på förvaltningen ska genomföra stadens nya diplomutbildning mot rasism. Under 2026 och 2027 kommer några skolor och avdelningar att pilottesta diplomutbildningen. Nya diplomutbildningar i arbetet med mänskliga rättigheter	2026 - 2027	Förvaltningsledningen VBE samordnaren	Tertial rapport 2 Verksamhetsberättelse
Erbjuda fortbildningstillfällen och skolors möjlighet att ta del av förvaltningens nya fortbildning "Fortbildning antisemitism i sociala medier".	2026 – 2027	Mediateket på utbildningsförvaltningen	Verksamhetsberättelse
Personal på förvaltningen kommer att delta i utbildningen "Kontroversiella frågor i klassrummet, skolans demokratiuppdrag och empatisk nyfikenhet 7,5 hp" på Segerstedtinstitutet, Göteborgs universitet. Detta som en start för att hitta former för samarbete framöver.	2026 - 2027	VBE samordnare	Verksamhetsberättelse
Sprida "Kartläggningen av olika former av rasism i Stockholms stads förskolor och skolor 2026".	2026 - 2027	Grundskole- och gymnasiechefer VBE samordnare Handläggare för våldsprevention, nationella minoriteter och romsk inkludering	Verksamhetsberättelse
Börja utveckla kunskaper, arbetssätt, teknik och metoder för att motverka att extremism och hat sprider sig på sociala medier, i chattar och spel.	2026 – 2027	Ett samarbete mellan avdelningar och stadens andra förvaltningar	
Utbildningsförvaltningens våldbejakande extremism (VBE) samordnare deltar i stadsledningskontorets VBE-nätverk för fackförvaltningarna.	2026 - 2027	Samordnare VBE	Verksamhetsberättelse

Utbildningsförvaltningens VBE samordnare och säkerhetssamordnare deltar i stadsledningskontorets Trygghets- och säkerhetsnätverk.	2026 – 2027	VBE Samordnare	Verksamhetsberättelse
Utbildningsförvaltningen VBE samordnare deltar i Center mot våldsbejakande extremism (CVE:s) nationella skolnätverk med fokus på våldbejakande extremism och skolattacker.	2026 – 2027	VBE Samordnare	Verksamhetsberättelse
Staden är medlemmar i Nordic Safe Cities och utbildningsförvaltningens VBE samordnare deltar i dessa möten samt i erfarenhetsutbyten med de nordiska ländernas huvudstäder i syfte att stärka arbetet mot våldsbejakande extremism	2026 - 2027	VBE Samordnare	Verksamhetsberättelse
Utbildningsnämnden ska efterleva stadens riktlinjer och vägledning mot VBE samt använda blanketten för avidentifierad information i samtliga verksamheter inom förvaltningen.	2026 - 2027	Grundskole- och gymnasie-direktör i samarbete med nämndens VBE samordnare	Verksamhetsberättelse
Utbildningsförvaltningens VBE samordnare och säkerhetssamordnarna ska fortsätta erbjuda stöd och samordning till de kommunala skolorna i frågor som rör VBE och oro för skolattacker, både kopplat till arbetssätt, bemötande och metoder samt vid behov i avidentifierade individärenden.	2026 - 2027	VBE Samordnare Säkerhets-samordnarna	Verksamhetsberättelse
Förvaltningens VBE samordnare ska sprida kunskap till personal på förvaltningen och skolor om samverkan med Säkerhetspolisen och Polismyndigheten (REDEX) vid händelser kopplat till VBE.	Löpande	VBE Samordnare	Verksamhetsberättelse